

Kiasma

KIASMA 5 v.

**MAAILMAN SUOSITUIN NYKYTAITEEN MUSEO
TILA TAITEELLE**

Kiasman avajaiset, kuva: Piia Myllynen/TKA

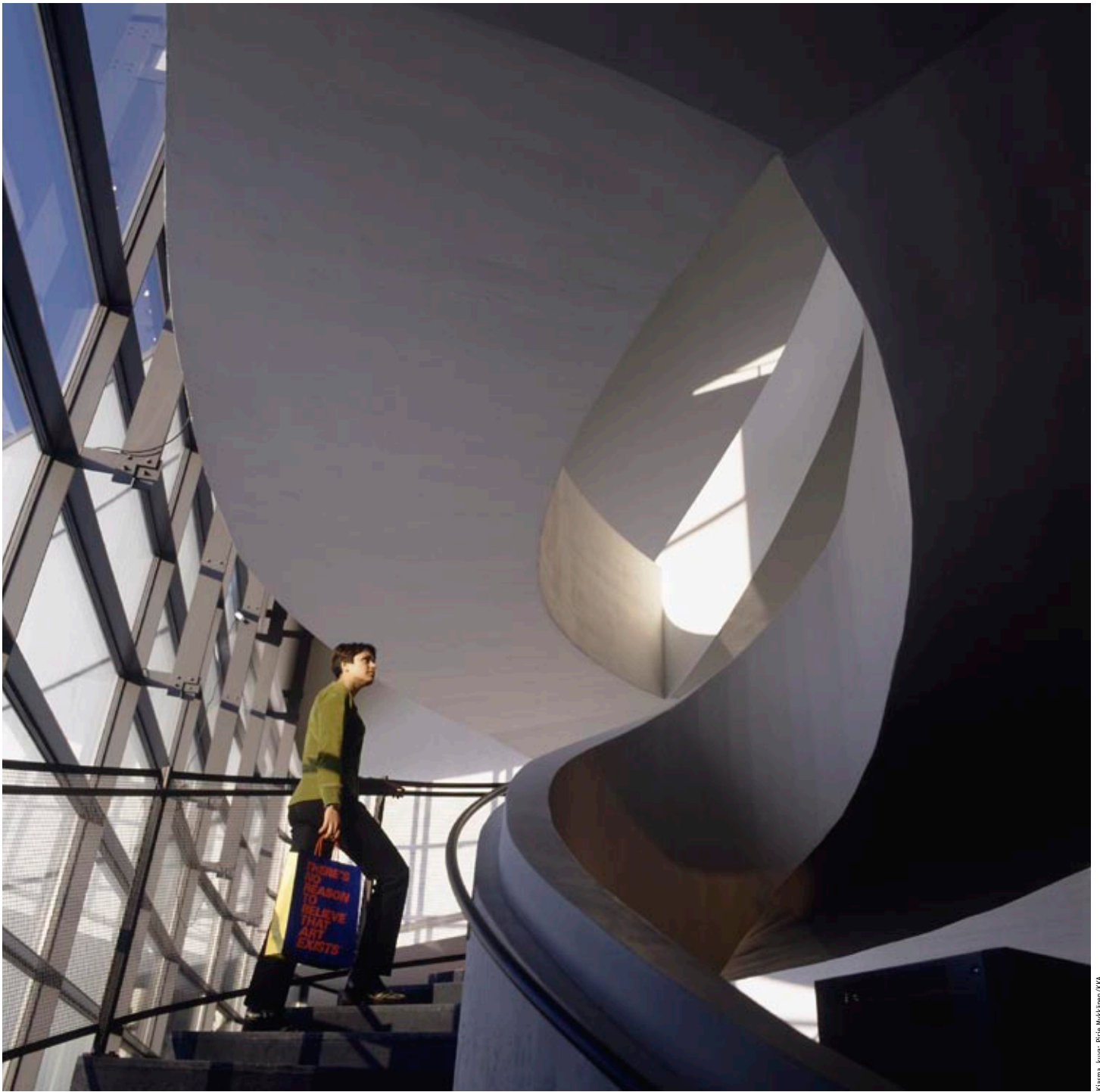
MAAILMAN SUOSITUIN NYKYTAITEEN MUSEO

Nykytaiteen museon täytyy olla aina kokeilemassa ja valmis ottamaan riskejä, olla odottamatta että kaikki onnistuu ja että ihmiset ovat haltioissaan. Meitä ei ole tehty siihen, että aina miellytetään. Nämä ovat vaikeita asioita, mutta ilman kokeilua olemme kuolleita.

Tuula Karjalainen

Kiasman johtaja

Kiasma, kuva: Piija Mykkänen/TKA

Kiasma valloitti äkkirynnäköllä tiensä ihmisten sydämiin. Se oli neljä vuotta Suomen suosituin museo ja edelleen maan tunnetuin. Kiasma on todennäköisesti maailman suosituin nykyaiteen museo, silloin kun kävijämäärää vertaa maan väkilukuun.

Viiden vuoden kuherruskuukauden jälkeen uutuudenviehätys on jalostunut toisenlaiseksi ja Kiasma löytänyt paikkansa. Se vetää edelleen ihmisiä puoleensa, muitakin kuin arkitehtuurin ihailijoita ja taivastelijoita. Ertiyisesti olen onnellinen siitä, että meillä

käy nuoria ja nuoria aikuisia. Kävijöissä on paljon poikia ja miehiä. En usko, että Helsinkiä voisi ajatella ilman Kiasmaa, se on muodostunut kohtaupaikaksi, eikä kaupunkikuvaa voisi kuvitella ilman tuttua rakennusta. Kiasma on Suomessa ohittamaton ykkönen nykyaiteen esittäjänä, siinä suhteessa meillä on myös suurimmat velvollisuudet. Ne koskevat muutakin kuin näyttelytoimintaa. Kokoelmien kartuttamisen ja ylläpidon ja muun yleisölle näkymättömän työn merkitystä ei voi koskaan korostaa liikaa. Tavoitteenamme on esittää taidetta niin, että suomalaisesta taiteesta tu-

lee kansainvälisesti kiinnostavaa. Siihen ei kellekään muulle ole annettu sellaisia mahdollisuuksia kuin meille. Se on suuri vaatimus, mutta siihen täytyy yltää ja on jo yllettykin.

KANSAINVÄLINEN KIASMA

Syksyllä Kiasman valtaa prosessitapahtuma, jossa taiteen esittämistä lähestytään uudella tavalla. Sen jälkeen mennään taas uusille alueille. *Historiaa nopeammin* -näyttelyssä on yhteiskunnallinen pohjasävy, siinä tutkitaan maita, joissa rajat poistuivat, mutta toisaalta

rajoja syntyi paljon lisää. Tulossa on myös kansainvälinen taiteen suurkatselmus ARS.

Kansainvälisiä näyttelyitä tarvitaan, ne auttavat suhteuttamaan Suomen taidetta maailman taiteeseen. Kotimainen ja kansainvälinen taide muodostavat kokonaisuuden, josta ei voi leikata osia pois vahingoittamatta toisia. Kiasman näyttelyidensä summa. Myös yleisö on kiinnostunut kansainvälisestä taiteesta, samoin taiteilijat. Siinä suhteessa olemme tiennäyttäjää.

MUSEO TAITEEN TUOTTAJANA

Meidän pitäisi toimia myös taiteen tuottajina. Pelkään, että vähenevät varat leikkaavat juuri tätä osuutta, johon ei tähänkään mennessä ole ollut riittäviä mahdollisuuksia. Taiteen tuotannon tukeminen pitäisi nostaa kansainväliselle tasolle, koska se on välttämätöntä kun puhutaan nykytaiteesta. Nykytaide on niin erilaista kuin vanha taide, ongelmat ovat hyvin erilaisia. Tämä vaikuttaa nykytaiteen museon tapaan toimia.

Suomalainen mediataide menestyy maailmalla ja Kiasman Kontti on nuorille taiteilijoille keskeinen tila päästä esille ja toisaalta nähdä

kansainvälistä mediataidetta. Sellaisia tiloja ja resursseja ei Suomessa juuri ole. Nykytaiteen museon pitää hoitaa nuoria taiteilijoita, jotka ovat suuren maailman ja koulun välissä. Tämä työ kulkee käsi kädessä kansainvälistymisen kanssa. Studio K puolestaan toimii taidelaboratoriona. Studio K:n kansainväliset näyttelyt ovat tärkeitä taiteilijoille ja yleisölle. On aina ihana, kun jotkut sanovat ”oi, en ymmärtänyt mitään”, mutta näkee että he kelaavat näkemäänsä. Silloin tietää onnistuneensa.

VASTUU YHTEISKUNNASTA

Museo on myös yhteiskunnallinen vaikuttaja ja siihen meillä on hyvät mahdollisuudet. Pienilläkin satsauksillakin saadaan aikaan suuria asioita. Jo nyt on saatu aikaan asioita, joiden loppumisen kyllä huomaisi. Mutta toivon, että saisimme resursseja vielä vähän enempiin, jolloin voisimme käynnistää uusia projekteja. Monikulttuurisen yleisön kanssa työskentelyä voisi jatkaa ja laajentaa, samoin syrjäytymisvaarassa olevien. Mm. näihin asioihin pitäisi satsata yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Valtakunnallinen toiminta vaatii myös panostusta. Tällä hetkellä on käynnistymässä Kiasman kiertokoulu Helsingin ulkopuolella oleviin kouluihin. Yhteistyö koulujen kanssa on

mittaamaton alue, jota voi jatkuvasti kehittää. Näin Kiasma laajenee rakennuksen ulkopuolelle.

Toivoisin, että tulevaisuudessa olisimme säilyttäneet uskottavuutemme sekä Suomessa että kansainvälisesti. Se edellyttää, että hoidamme hyvin perustyömme eli kokoelmat ja näyttelyt. Ja että olemme edelleen vilkas taiteen keskus ja kohtaamispaikka, jossa voi kohdata toisiaan ja taidetta, monessa mielessä leikkauskohta. Se toive ei näytä suurelta tänä päivänä. Kiasma tällä hetkellä on ainutlaatuinen maailmassa. **K**

KIASMAN 5-VUOTISJUHLAT 18.5.

Nykytaiteen museo Kiasma avattiin yleisölle toukokuussa 1998. 5-vuotisjuhlia vietetään kansainvälisenä museopäivänä sunnuntaina 18. toukokuuta 2003 klo 12-15. Ohjelmassa on mm. opastuksia, pajoja ja kaikkea muuta viisivuotissyntäreille sopivaa. Museon on vapaa pääsy. Tervetuloa!

Brian Eno: Kite Stories, kuva: Petri Virtanen/KKA

Michael Lin: Kiasma Day Bed, 2001, kuva: Pirje Mykkänen/KKA

NÄKÖKULMIA

Kiasma-lehti pyysi muutamaa kuvataiteen moniottelijaa kertomaan omasta näkökulmastaan ja suhteestaan Kiasmaan.

MITÄ MEILLÄ OLI ENNEN FLOORAA?

Ajatus Kiasmasta koko kaupungin olohuoneena oli mielestäni alusta alkaen erittäin sympaatinen. Samalla se oli myös varsin vaarallinen. Todella kalteva pinta ja yritys ympäristössä, jossa kokemukset ja perinne vapaamuotoisesta yhdessäolosta ja rakentavan kriittisestä yhteisöllisyydestä olivat varsin vähäiset – jos ei olemattomat. Tietyissä mielessä idea olohuoneesta on kuin mahdoton tehtävä. Se on nimenomaan ideaali, jota ei koskaan saavuteta, mutta jota kohti kuljetaan. Aktiivisesti ja adekvaatisti.

Nähdäkseni Kiasman perusajatus on olosuhteisiin nähden onnistunut loistavasti. Sitä osoittavat raaka numerollinen kävijämäärä ja hintapolitiikka, sitä osoittaa alakerran orgaaninen, itse itseään tukeva ja tuottava elävyys ja hengittävyys ja sitä todistaa myös näyttelytarjonnan taso ja terävyys.

Kiasma on luonteeltaan ja asenteeltaan avoin. Se kutsuu luoksensa. Olemaan läsnä – ja olemaan läsnä monella tavalla. Tavoilla, joihin annetaan mahdollisuudet ja raamit, mutta joita ei pakoteta ylhäältä alas. Kiasmassa on säilytetty osallistumisen ja valinnan vapaus. Teko, joka valtiolliselta instituutiolta on yhtä komea kuin harvinaisenkin. Ja teko, jota rakennuksen valmistumista edeltävä voimakas vastustus vain alleviivaa.

Kiasma ei ole uhka, ei ärsyttävä vastavoima. Se on mahdollisuus, jonka joustavan rakenteen kautta saadaan luotua ja muokattua visuaalisen kulttuurin kenttää ja agendaa. Eli mitä, miten ja missä tapahtuu. Kiasma toimii kuin hedelmällinen valkoinen valhe – ei valas. Valhe, joka huijaa meidät sisään, saa meidät tuntemaan itsemme kotoisaksi ja mukavaksi. Tilanne, jonka avulla näyttelypolitiikan myötä katsoja kohtaa ja käsittelee hyvin keskeisiä asioita, jotka ovat meille kaikille yhteisiä.

Teemoja kuten poliittisuus, kulttuurien kohtaaminen ja seksuaalisuus – siis koko olemassaolon ja arjen monikollisuus, sen runsaus ja rikkaus.

Asioita, jotka ovat alati niin vaikeita ja monimutkaisia, että niissä vaaditaan se pieni ja lämmin ote. Asenne ja todellisuus, joka mielestäni – etenkin verrattaessa muihin kansainvälisiin nykyaiteen keskuksiin – Kiasmassa edelleen näkyy ja huokuu. **K**

Mika Hannula,
Tutkija, Kuvataideakatemian rehtori

Arno Coenen ja Rene Bosma: Output: 62.500 materialized pixels, yksityiskohta, kuva: Petri Virtanen/KKA

KIASMA OMILLA TEILLÄÄN

Tämä viisivuotisjuhla herättää ristiriitaisia tunteita. Vastako siitä on viisi vuotta? Kiasma on niin perusteellisesti vakiinnuttanut asemansa, että elämää ennen sitä on vaikea yrittää mielessään rekonstruoida.

Ja mikä ihmeellisintä, tämän on tehnyt Museo, vieläpä nykytaiteen museo! Museo käsitteenä herättää nimittäin vielä valitettavan usein – eikä ihan ilman museolaitoksen omaa syytä - mielikuvia pysähtyneestä instituutiosta, jonka ei juurikaan odoteta vaikuttavan yhteisössään, ainakaan sen ei odoteta ottavan kantaa, ei ainakaan asioiden ongelmakohtiin. Nykytaide taas on yhtä usein vain ”nykytaidetta”, jota ei ymmärrä tai jota meidän lapsikin osaisi tehdä.

Kiasma kuitenkin lähti alun alkaen liikkeelle ihmisiä varten ja nimitti itsensä kaikkien yhteiseksi Olohuoneeksi. Sen sijainti keskeisimmällä mahdollisella paikalla antoi tähän erinomaiset edellytykset.

Nykytaide ei varmasti koskaan puhuttele kaikkia, eiväthän kaikki käy jääkiekko-otteleissa. Silti meillä nykytaide jo herättää keskustelemaan ja siten vaikuttaa asenteisiin. Kun taidemuseoiden keskivertoyleisö käsittää eniten keski-ikäisiä, suhteellisen hyvin koulutettuja naisia, Kiasmassa yleisön kirjo on silmiinpistävä. On eri-ikäisiä miehiä ja naisia, tyttöjä ja poikia. Nuoret tekevät treffinsä Kiasmaan ja Kiasmassa lienee kaupungin suosituin ilmainen vessa. Vaikka vessapaperin kulutus onkin osoittautunut yllättäväksi menoeräksi, sen kustantaminen kannattaa. Samallahan sitä tulee pistädyttyä näyttelyissäänkin.

Kiasma on mieltänyt itsensä palvelulaitokseksi, jonka asiakkaita ovat kaikki. Museopedagogiikan haasteet ja saavutukset ovat olleet sen mukaisia. Tervetullut on uusinkin hanke, yläasteille eri puolille maata suuntautuva kuvataiteen Kiertokoulu. Paitsi että se tarjoaa hätä-apua koululaitoksen taidekasvatuksen alennustilassa, toivottavasti se myös herättää pysyvämpiin parannuksiin.

On tärkeätä että meillä nähdään kansainvälistä taidetta pelkästään siksi että osaamme arvioida omaa taidettamme laajempaa kehystä vasten. Muualta tulevien näkökulmasta taas Kiasma on usein ollut kiinnostavimmillaan rohjetessaan tehdä asioita toisin kuin muualla, kulkemalla omalla tavallaan ohi taidemaailman pintamuodin standardien.

Sen että Suomessa kynnys nykytaiteen museoon on matala, ei tarvitse tarkoittaa yleisön kosiskelua ja viihdyttämistä. Monikaan ei liene arvannut, että edesmenneen, suurelle yleisölle tuntemattoman ja henkilökohtaista ahdistustaan purkavan **Kalervo Palsan** näyttelystä muodostuisi yleisöä kiinnostanut ja hämentänyt kävijäennätys. Hyvin suunniteltu tiedotus ja monipuolinen oheisohjelma olivat varmasti avainasemassa. Tärkeä innovaatio ovat myös omien kokoelmien varaan rakentuvat laajennetut teemanäyttelyt, joista *Yöjuna* on hyvä esimerkki. Perinteisten kokoelmariipustusten ajan soisi olevan ohi nykytaiteen museoista muuallakin. Asiolla ei onneksi ole enää yhtä totuutta, vaan näkökulmat vaihtuvat kontekstin mukaan. Ja näkökulmiahan on vähintäänkin yhtä monia kuin näyttelyjen kokoajiakin.

Oman työni kautta tiedän kuinka tärkeä näyteikkuna Kiasma on suomalaiselle nykytaiteelle. Kiasman houkuttelemana meille on helppo saada alan asiantuntijoita, joille museon näyttelyt ja kuva-arkiston aineisto ja palvelut antavat taustaa suomalaisesta nykytaiteesta. Kiasma ja Frame voivat myös yhteisten näyttely- ja julkaisuhankkeiden avulla räätälöidä omaperäisen, voimavaroja yhdistävän mallin suomalaisen taiteen esittelemiseksi muualla.

Viisivuotias on tietysti vielä herkässä kehitysvaiheessa eikä siten suinkaan ”valmis”. Puutteista voisi nostaa vaikkapa kahvilan tuolikamotukset, jotka ovat painavat ja pahat istua. Joskus piristykseksi suorastaan kaipaa niiden siirtelystä aiheutunutta alkuaikojen meteliä (sittemminhän jalkoihin asennettiin vaimentavat suojukset). Keskustelun tuo meteli kyllä esti, mutta kun oppi cherokee-syntyisen taiteilijan **Jimmie Durhamin** neuvon mukaan kuuntelemaan sitä jääkarhujen karjuntana, se ”alkoikin kuulostaa ihan sympaattiselta”. Vaikka Kiasman vaikutus on ollut valtaisa, toivoa vaan sopii ettei noilla kahvilan tuoleilla kuitenkaan olisi liiemmästi vaikutusta suomalaisten olohuoneiden sisustukseen, puhumattakaan meille niin pyhästä Suomalaisesta Designista. **K**

Marketta Seppälä
Näyttelyvaihtokekus Framen johtaja

Kiasmaa rakennetaan, kuva: Kuvataiteen keskusarkisto

TAIDEPOLITIikka JA POLITIikka

Kiasman viisivuotinen historia on ollut mielenkiintoista seurattavaa. Merkittävänä instituutioon Kiasma on ollut omalta osaltaan määrittämässä erästä aikamme taidemaailman suurinta - tai ainakin sellaiseksi kokemaani - ongelmavyhteä, modernismin ja nykytaiteen väliin rakennettua/rakentuvaa kuilua, halusi se sitä tai ei. Väliin kuitenkin selkeästi haluten: muistan kuinka kiihkeästi esimerkiksi alun haastatteluissa haluttiin korostaa sitä, kuinka Kiasma on 'nykytaiteen museo' eikä 'modernin taiteen museo'. Vertailukohtana Tukholman Moderna Museet on onnistunut olemaan molempia, mitä se sitten ikinä onkaan, sujuvasti nimilapuista riippumatta ja asiaa korostamatta. Olen opettanut koko tämän kuluneen ajan eri oppilaitoksissa taiteen sosiologiaa ja käyttänyt myös Kiasmaa säännöllisesti esimerkkiaineistonani, niin hyvässä kuin pahassakin. Minun on myös tunnustettava, että toisinaan Kiasma on näyttelypolitiikallaan kyennyt osoittamaan, että tuo tarpeettoman isoksi kasvanut kuilu on kuitenkin ylitettävissä.

En ole koskaan lakannut uskomasta 1970-luvun ajatuksiin siitä, että "taide kuuluu kansalle", mutta tässäkin kohden suhteeni

Kiasmaan on ollut ambivalentti. Olen tulkinnut Kiasman komeat kävijämäärät keskiluokkaiseksi pakkautuneen kulttuurimme rituaaleiksi, joiden merkitys kokijoille on bourdieulaisittain lähinnä hyvän kulttuuritahdon osoittamista, sosiaalista peliä, mukana olemista. Tätäkään seikkaa ei toki sovi aliarvioida, jos ajattelee kulttuurin mahdollisia myönteisiä vaikutuksia, mutta uskoakseni isolle osalle yleisöstä käynti Kiasmassa on vain käynti Kiasmassa. Kiasma on kuitenkin vastannut kuluneiden vuosien taide-elämyksistäni suurimmista ja myös kulttuurisesti merkittävimmiä kokemistani - mainittakoon vain **Olli Lytikäinen** ja **Kalervo Palsa** tai kokoelmiin perustuvat näyttelyt *Popcornia ja politiikka* sekä *Yöjuna*. Moni pienemmistä - ja myös museorakennuksen ulkopuolelle yltäneistä - projekteista on myös tuntunut varsin onnistuneilta, mainittakoon vaikka *Saman taivaan alla*, joka esimerkiksi **Maaria Wirkkalan** osalta oli monelle Helsingin kalliolaiselle unohtumaton kokemus. Projektien määrä on kuitenkin tuntunut hengästyttävältä, eikä edes taidetta työkseen seuraava tahdo pysyä mukana menossa: pikkunäyttelyissä, esityksissä, tapahtumissa ja seminaareissa. Välillä tuntuu siltä, että taiteen syklien kiihtyminen tarvitsisi kunnan vastavoiman, mahdollisuuden pysähtyä edes joskus.

Ulkomaisen näyttelypolitiikan suhteen Kiasma ei ole mielestäni onnistunut. Se ei ole osoittanut mitään omintakeista voimaa vaan on mennyt mukaan kansainvälisten biennaalien ja triennaalien vakiotarjontaan, globaalien taidemarkkinoiden tähtisysteemiin, jonka tyhjää poliittiskorrektaa "edistyksellisyyttä" myös suurpionnistus ARS 01 selkeästi osoitti. Tätä poliittiskorrektaa tyhjyyttä kuvaa hyvin myös se, että Israelin valtio pitää toisella kädellä yllä valtavaa kulttuuri-instituutiota, The Israel Museumia, joka rakentaa "dekolonisoivaa" näyttelyä **Yinka Shonibaren** tuotannosta, samalla kun se toisella kädellä harrastaa "demokraattisista" valtioista vastenmielisintä neokolonialismia, valtiojohtoista väkivaltaa ja rasismia. Ja heidän kanssaan Kiasma tekee dekolonisoivaa, edistyksellistä yhteistyötä. Shonibaren näyttelyssä en aio käydä. Näiltä osin maailma on jossain muualla, ja se Kiasman tulee löytää. **K**

Otso Kantokorpi
Taide-lehden päätoimittaja

KOKOELMAT YÖJUNAN KYDDISSÄ

Omaa aikaamme kuvataan pirstaleisena ja hahmottomana, mutta jo 1900-luvun alussa todellisuuskäsitys murtui monin tavoin: psykoanalyysin myötä tajunta jakaantui tietoiseen ja tiedostamattomaan, fysiikassa atomi hajotettiin osiinsa, taiteessa esittävä kuva maailmasta paloitetiin abstraktiksi.

Raisa Laurila-Hakulinen

Näyttelytyöryhmän jäsen

Viisivuotisen toiminnan aikana Kiasman kokoelmia on esitelty erilaisten teemojen ja otsikoiden alla. *Yöjuna*-näyttely lähestyy teoksia surrealismiin viitekehystä käsin. Näyttelyn nimi viittaa öisiin tunnelmiin, unenomaisiin tiloihin ja tajunnan tiedostamattomiin puoliin. Teemallinen näyttely jatkaa perinnettä, jossa viimeksi on rinnastettu nykytaidetta 60- ja 70-lukujen poptaiteeseen ja sitä ennen 80-luvun postmodernismiin. Nyt kuvien virrasta nousevat esille teokset, joita yhdistävät kouristava kauneus, ihmeellisyys ja outous tai objektiivinen sattuma.

Surrealismi ja sen perintö kuvataiteessa tarjoaa laajan kosketuspinnan teoksiin. Yhteisiä lähtökohtia lähes sata vuotta sitten vaikuttaneiden varhaisten surrealistien ja tämän päivän tekijöiden välillä on useita. Etenkin kiinnostus arkisen havainnon ja näkemisen murtamiseen, sattuman ja unen logiikan hyödyntäminen sekä mielen ja kehon rajojen ja suhteiden käsittely yhdistää tekijöitä. Myös kiinnostus primitiivisiin kulttuureihin, evoluutioon sekä inhimillisen ja eläimellisen yhdistelmiin askarrutti jo viime vuosisadan alun taiteilijoita.

Myös identiteetin käsite asettuu näyttelyn teoksissa monella tapaa uudelleen arvioinnin kohteeksi. Vierauden ja pirstoutumisen kokemukset horjuttavat sisäisten ja ulkoisten paineiden alla tasapainottelevaa psyykeä. Identiteetin rakentamisesta on monelle nykyihmiselle tullut yksi monista elämänmitaisista projekteista. **Riikka Stewen** kirjoittaa näyttelykirjassa kulttuurin ja historian muokkaamasta identiteetistä, joka perustuu esitykselliseen toistoon. Identiteettien suoranaista keräilyä on tullut ajankohtainen harrastus sekä yksilöille että paikkakunnille; fyysisen (kehon)rakentamisen lisäksi on haluttu panostaa myös minänrakentamiseen.

Sodan läsnäolo on yhteistä tänään ja viime maailmansotien välissä taiteen tehtävää pohdittu. Surrealistit halusivat muuttaa maailmaa, uskoa ihmisen mahdollisuuteen hyvään. Tänään sota ilmentää kasvavaa ahneutta ja sadan vuoden takainen viattomuus näyttää menetetyltä. Surrealisteille muutos alkoi yksilöstä ja jatkui pyrkimyksenä koko yhteiskunnan vapauttamiseen vallan ja väkivallan kontrollista. Maailman muuttaminen taiteen keinoin ei silloinkaan ollut yksinkertaista ja poliittinen asenne aiheutti ajan mittaan ryhmässä hajaannusta. Monien muiden tavoin **André Breton** keskittyi yksilön sisäisten vallanpitäjien nujertamiseen, järjen kontrollin purkamiseen ja ahdasmielisten moraalikäsitysten kumoamiseen.

Vapautumisen pyrkimyksenä oli tavoittaa todellisuuden salattu logiikka, tiedostamattomasta purkautuva sattumanvarainen kauneus. *Yöjuna*-näyttelyssä **Harri Larjoston** valokuvat voi helposti nähdä tämän perinteen jatkajina. Ylipäättään teoksia voi tarkastella monesta eri lähtökohdasta, teemallisuus tarjoaa vain yhden yhdistävän lähestymistavan.

Löytö varastojen kätköistä on 70-luvun ARS-näyttelystä hankittu **Julio Hernándezin** *Makuuhuone* (1973), joka on avautuessaankin suljettu ja pimeä dramaattisten kohtausten näyttämö, rakkauden, syntymän ja kuoleman traumojen pesäpaikka. Psykoanalyysi ja alitajunnan käsite kiinnostivat surrealistejakin, seksuaalisuuden korostamista tukivat **Freudin** ajankohtaiset teoriat. Erilaiset mentaaliset poikkeustilat kuten hypnoosi, psykoosi ja hallusinaatiot koettiin kiehtovina johtolankoina mielen salattuihin osiin. **Marjaana Kellan** kuvasarja hypnotisoituista sekä **Marjatta Ojan** videoteos *Haastatelu* johdattavat katsojan seuraamaan sisäisiä matkoja ja poikkeuksellisia tajunnantiloja, jotka ovat verbaalisesti tai visuaalisesti tavoittamattomia, mutta kuitenkin yhteisen kokemuksen piirissä. Uskonnolliset ja mystiset kokemukset, joita Marjatta Ojan haastateltava pohtii, olivat myös surrealisteja lähellä.

Otto Mäkilän 30-luvun runollinen maalaus-taide oli uskollista surrealismiin metafysiselle suuntaukselle. Mäkilän panteistinen luontosuhde on lohdullinen ohikiitävän elämän ahdistuksessa: hänelle luonto on 'meissä elävä ikuisuus'. **Ulla Vihanta** kirjoittaa näyttelykirjassa, kuinka Mäkilän 'henkinen surrealismi' sai synkkiä kuoleman ja erillisyyden sävyjä sodan myötä. Mäkilä kertoi myöhemmin ihailevansa surrealistiryhmän perustajajäsentä **Max Ernstiä**, jonka toteemieläinveistos *Bastiljin henki* on näyttelyssä esillä. Otto Mäkilä tunsii taiteilijana vastuuta aikakaudesta, 'hapuilevasta eteenpäinmenosta intuition turvin'. Hän näki Ernstin yrityksen tässä arvokkaana. Näyttelyssä on esillä Mäkilän maalausten lisäksi piirustuksia, joissa hänen ihmiskäsityksensä ilmenee hyvin ajankohtaisella tavalla. Teoksessa *Ihmisiä itsessään* Mäkilä peräänkuuluttaa ihmisyyttä, joka asuu tyhjän kuoren sisällä, yksinäisyydessä.

Yöjuna ajankohtainen maailmakuva ei ole yhteinen eikä yhtenäinen, mutta se tarjoaa aineksia jaetulle matkalle, ei todellisuudesta pois päin vaan sitä kohti. Näyttelyn teoksissa on useita peilejä ja esineitä, jotka heijastavat katseen takaisin katsojaan. Pimeys vaatii valpautta ja pimeyden tunnistaminen ulkopuolelta edellyttää sen näkemistä myös sisäpuolella, peiliin katsoen. **K**

NÄYTELYN REITIT

Yöjuna kulkee neljää reittiä, joissa tunnelma tihenee lähes surrealististen teemojen ympärillä.

Kesäyö

Kesäyössä katsoja on yksin keskellä mystistä luontoa ja sen tapahtumia. Reitin varrella vieras tapaa joukon maagisia tunnuseläimiä. Näkyvillä on sekä varhaisten surrealistien että nykytaiteilijoiden kiinnostus muinaisiin kulttuureihin, heimoihin ja heidän ritteihinsä. Teoksissa esiintyvä primitiivisyys korostaa ihmisessä olevaa eläimellisyyttä. Matka jatkuu kohti kaupungin autiolta näyttäviä reunamia - kaupunkia tiedostamattoman näyttämönä. Oudot kohtaamiset tapahtuvat unen ja valveen rajalla.

Keskipäivän aave

Keskipäivän aaveessa ihminen kohtaa itsensä hämmästyttävässä valossa. Teosten kautta esille nousevat kysymykset olemassaolosta sekä henkiset ääritilat. Tarkastelun kohteena on nykyihmisen hauraus. Kiinnostavia ääritiloja ovat erilaiset metafysiset ja uskonnolliset kokemukset. Teokset näyttävät tilanteita, joissa ihmisen eheys joutuu koetukselle. Katsoja tulee tietoiseksi oman olemisensa ohikiitävyydestä.

Hullu rakkaus

Surrealisteilla keskeistä oli rakastetun kohtaaminen, yllättävä elämänkulun muuttava tapaaminen. Nykytaiteessa käsitellään usein rakkauden jälkeistä aikaa tai sen viimeisiä henkikäyksiä. Intohimoisen rakkauden tummimpia puolia ohjaa kuolemanvietti. Kaipuuseen ja haluun kiinnittyvät hajoamisen, kuoleman ja itsetuhoisuuden teemat saavat teoksissa visuaalisen muodon.

Andalusialainen koira

Andalusialainen koira -reitin lähtökohtana on kauhun esiinnousu nykytaiteessa. Se näkyy viittauksina kauhukertomuksiin ja scifi-tarinoihin, jotka ilmenevät painajaismaisina tai apokalyptisinä näkyinä. Hirviöiden lisäksi kauhuun liittyy psykologinen ulottuvuus. Taidekauhun yhteydessä kauhistuminen tapahtuu turvallisesti illuusion kautta. Sama ilmiö on tullut tutuksi aiemmin populaarikulttuurissa kauhuelokuvien, sarjakuvien ja tietokonepelien kautta. Nauru ja kauhu kulkevat käsi kädessä.

TAITEILIJAT

Ahonen, Eino
Ahtila, Eija-Liisa
Bellini-Akatemia
Berg, Hans-Christian
Clemente, Francesco
Ekström, Saara
Ernst, Max
Etkin, Suzan
Favier, Philippe
Florensky, Alexander
& Olga
Friberg, Maria
Furunes, Anne-Karin
Gamdrup, Mats
Hannula, Simo
Harri, Juhani
Heiskanen, Outi
Hernández, Julio L.
Hietanen, Helena
Jaakola, Alpo
Junno, Tapio
Juvonen, Jari
Kaikkonen, Kaarina
Kanervo, Marja
Karhu, Mika
Kaskipuro, Pentti
Kella, Marjaana
Kivinen, Markku
Kolár, Jiri
Koskinen, Pentti Otto
Kounellis, Jannis
Kähre, Markus
Larjosto, Harri
Laukkanen, Irma

Lumikangas, Pentti
Mahn, Inge
Merenmies, Elina
Mäkilä, Otto
Mäntynen, Taru
Nieminen, Antti
Nyqvist, Thomas
Oja, Marjatta
Óskar, Jón
Oursler, Tony
Paladino, Mimmo
Pyykkö, Kimmo
Raetz, Markus
Ratalahti, Antti
Rekula, Heli
Renvall, Seppo
Ruotsala, Maria
Savolainen, Allí
Scharmanoff, Magnus
Sherman, Cindy
Sidén, Ann-Sofi
Siikamäki, Arvo
Smith, Michael
Snedsbøl, Erik
Somma, Ossi
Suomi, Risto
Tapiola, Marjatta
Urbonas, Gediminas
Uutinen, Marianna
Wall, Jeff
Whitehead, Oliver
Wirkkala, Maaria
Virtanen, Petri

NÄYTELYLUETTELOSTA

TAIDEKIRJAKSI

Yöjuna-kirja tarkastelee valaisevin artikkelein ja upein nelivärikuvin surrealismien perintöä nykyaikaisessa. Kiasman ja LIKE Kustannuksen yhteistyössä julkaisemassa kirjassa esitellään sekä koti- että ulkomaista nykyaikaisesta 70 tekijältä. Kirjan artikkelit ovat Kuvataiteen keskusarkiston tutkija Leevi Haapalan, Kuvataiteen keskusarkiston johtaja Ulla Vihannan ja taidehistorioitsija Riikka Stewenin kirjoittamia. Kirjan on toimittanut Raisa Laurila-Hakulinen.

TEEMAOPASTUKSET

Perjantaisin klo 18. Vapaa pääsy.

9.5. klo 18
Surrealistinen kirjallisuus ja elokuva.

16.5. klo 18
Luonnon ja mielen tuntemattomat alueet.

23.5. klo 18
Surrealiteetteja, unen ja valveen yhdistyminen taiteessa.

30.5. klo 18
Surrealismien teoria ja julkilausumat.

PUHUTAANKO TAITEESTA?

Kiasmassa on viiden vuoden aikana järjestetty kymmeniä keskustelutilaisuuksia ja luentoja, joissa nykytaidetta on lähestytty eri näkökulmista. Mutta kuka taiteesta puhuu ja kaipaako taide puhetta? Puhutaanko taiteesta?

Kaija Kaitavuori & Jyrki Simovaara

Kiasman museolehtorit

Boris Gerretz. Tulen ja veden välissä. Kuva: Petri Virtanen/KOK

>> Ei viitsitä. Kyllähän näistä näyttelyistä on olemassa selitykset kirjoissa ja kansissa. Taiteilijat ja kriitikot sanovat sanottavansa lehdistä ja televisiossa, ei siinä meitä tarvita.

>> Kyllä minun mielestäni hyvän taiteen tulee herättää ajatuksia ihan tavallisissa katsojissa. Olisi kiinnostavaa kuulla, mitä ajatuksia näyttelyt sinussa herättävät.

>> Mutta saako näyttelyssä nyt sitten puhua kuka vaan ja mitä vaan? Täytyyhän siinä jokin raja olla!

>> Juuri sellaisten rajojen ja auktoriteettien olemassaolosta pitäisi myös puhua. Keskustelutarjoissa on tarkoituksella annettu erilaisille puhujille tilaa sanoa sanottavansa. On kiehtovaa kuulla miten eri tavalla vaikkapa matemaatikko ja taidehistorioitsija katsovat geometrista maalausta.

>> No mutta sehän on ihan sama kuin minä kommentoimassa ydinfysiikkaa.

>> Nimenomaan, eikö sinun koskaan tee mieli kommentoida ydinfysiikkaa? Ainakin taiteessa se on mahdollista. Mielenkiintoisia asioita on syntynyt kun yleisölle annetaan vapaat kädet luoda omat ohjelmansa ja julkaista omat ajatuksensa muiden nähtäväksi. **Kalervo Palsan** näyttelyssä *Nuorille sallittu* – tapahtuman ohjelman suunnitteli 40 vapaaehtoista nuorta ja huumori oli aika

hurttia. Ala-aulassa pelattiin hirttosilmukalla pip-peliä ja viidennessä kerroksessa veistettiin paskamiestä. Yleisö sai äänensä kuuluviin myös **Olli Lyytikäisen** näyttelyssä, jossa julkaistiin lasten omia kertomuksia, jotka syntyivät opastetuilla sadutus-kierroksilla teosten ääressä. Myös kutsutuille keskustelijoille on toisinaan annettu vapaat kädet kutsua omat keskustelukumppaninsa ja suunnitella oma keskustelutarjonta näyttelyn herättämistä aiheista.

>> Minusta on silti vaikea sanoa taiteesta yhtään mitään.

>> No itse asiassa vain harvoin Kiasman yleisökeskusteluissa aiheena on taide sinänsä. Viime aikoina keskustelunaiheita ovat olleet mm. mieheys, mielenterveys, uskonto ja identiteetti. Keskustelijoina on taiteilijoiden rinnalla eri elämänalueiden edustajia. Keskusteluissa käsitellään asioita, joista jokaisella on jotain sanottavaa.

>> Miksi sitten väitetään että puhutaan taiteesta kun puhe on ihan muusta ja miksi siitä pitää puhua juuri taidenäyttelyssä?

>> Siksi että taiteilijat eivät tee teoksia ja näyttelyitä puhuakseen pelkästään taiteesta vaan elämästä. Siksi että yleisö tulee Kiasmaan hakemaan uusia kokemuksia ja ajatuksia taiteen äärellä. Teokset konkretisoivat vaikeita asioita, joista sukeutuu pitkiä keskusteluja.

>> Niin mutta eihän kuvia voi tyhjentävästi selittää.

>> Ei toki, mutta taide ikään kuin elää silloin kuin siitä syntyy ajatuksia, jotka tulevat osaksi elämää ja keskusteluja. Esimerkiksi Kalervo Palsan näyttelyssä keskusteltiin siitä miten Palsan 1960-luvulta alkaen esittämät elämäntutkimukselliset aiheet elävät meidän ajassamme. Rock-lyriikan tutkija **Atte Oksanen** ja sanoittaja **Vexi Salmi** pohtivat raskaan rockin ja Palsan mieskuvan yhteyksiä. Teologi **Jaakko Heinimäki** ja kirjailija **Torsti Lehtinen** keskustelivat uskonnon ja henkilökohtaisen moraalin tasapainosta, yleisö jatkoi aihetta perimmäisiin moraalikysymyksiin, joita Palsa itse pohti. Ilta päättyi väittelyyn itsemurhan oikeutuksesta. Keskustelutarja osoitti että Palsan taiteella on yhä sanottavaa.

>> Niin niin. Ja sitten puhutaan jotain ihan muuta kuin siitä mitä taiteilija on tarkoittanut.

>> Ehkä ei voikaan ajatella, että pitäisi olla niin tarkkaan selvillä siitä, mitä taiteilija on tarkoittanut. Hyvä näyttely on erinomainen lähtökohta tuoda uusia aiheita keskusteluun. Joka tapauksessa taiteilija on asettanut teoksensa esille yleisön katseltavaksi ja tulkittavaksi. Sitä paitsi myös taiteilijoiden kanssa voi Kiasmassa keskustella taiteilijatapamisissa, jolloin lähtökohtana on taiteilijan oma tuotanto. *Popcornia ja politiikkaa* -näyttelyn yhteydessä 60-luvulla aloittaneet taiteilijat kertoivat tuotantonsa kautta melkoisen pätjän suomalaista taidehistoriaa. Taiteilijat voivat myös olla itse esittelemässä näyttelyään ja keskustelemassa yleisön kanssa kuten **Tarja Pitkänen** omissa näyttelyissään.

>> Ja sitten vaan lähtetään ja puhe vie kaiken huomion taiteelta.

>> Päinvastoin, puhe voi auttaa katsomaan, kun se taustoittaa näyttelyä tai tarjoaa muuten erilaisia näkökulmia. ARS 01 -näyttelyn seminaarissa pohdittiin moniulotteista kolmannen tilan käsitettä ja analysoitiin kulttuurin globalisaatiokäsitteitä. Asiasta kuultiin niin teoreetikoiden kuin taiteilijoiden näkemyksiä, jotka saattoivat olla jopa keskenään ristiriidassa riippuen kunkin henkilökohtaisista kokemuksista erilaisissa poliittisissa ja kulttuurisissa maailmoissa. Sellainen tietomäärä ei voi olla kenenkään yhden ihmisen hallussa, mutta kuulemalla erilaisia todistajanlausuntoja voi vähän paremmin ymmärtää millaisista todellisuuksista eri taidemuodot ja teokset syntyvät.

>> Tuohan menee nyt jo maailmanparantamiseksi.

>> Miksei museo voi ollakin aktiivinen osallistuja ja keskustelija sekä näyttelyidensä kautta että tarjoamalla foorumin erilaisten äänien keskustelulle. **K**

KIASMA KALENTERI KESÄ 2003

Yöjuna · Yinka Shonibare · Future Cinema · Perry Hobermann · Erik Snedsbøl

Demoskene.katastro.fi · Ville Walo & Kalle Hakkarainen · URB03 · Topi Tateishi

Hush Hush Hush · New Young Europeans · Flexadea · Flow Mo

Kokoelmat

Magnus Schrammoff: Tagginn tunte
Kuva: Magnus Schrammoff

Shara Bekim: Eksponi, yksityiskohta
Kuva: Petri Virtanen/OKA

Kaarina Kalkonen: Saavutinos satama?
Jokiyksiköitä, kuva: Petri Virtanen/OKA

Marija Kannev: Raja, I, yksityiskohta
Kuva: Timo Pietonen

Yöjuna - Surrealistisia reittejä Kiasman kokoelmiin 15.3.2003 – 29.2.2004 2. ja 3. kerros

Yöjuna-kokoelmaripustuksen teemana ovat yö ja öiset tunnelmat, siirtymät ja tapahtumat. Öinen horisontti aukeaa jossain iltahämärän ja aamunkajon välissä. Kun hämärä laskeutuu luonnossa tapahtuu kummia. Öisten juhlijoiden kaupungin tunnelma on sähköinen.

Future Cinema

28.6.–28. 9.
Viides ja 4. kerros, Kontti

Future Cinema on video-, elokuva- ja tietokoneinstallaatioihin keskittyvä kansainvälinen nykyaikaisen taiteen näyttely. Teoksissa ennakoitaan tulevaisuuden elokuvallisia ilmaisutapoja ja tekniikoita. Esillä on elokuvainstallaatioita, multimediaa ja verkkoon toteutettuja teoksia viimeisen kymmenen vuoden ajalta. Mukana on sekä nuorien että jo nimekkäiden kansainvälisten taiteilijoiden teoksia, mm. Eija-Liisa Ahtilan installaatio Talo, joka ei ole aiemmin ollut esillä Suomessa.

Performanssi

Multimediaitaiteilija Perry Hoberman esiintyy Kiasma Stagella 15.8.

Keskusteluoppaat

Keskusteluoppaat ovat paikalla Future Cinema -näyttelyssä 1.7.–31.8. tiistaisin klo 10-16 ja keskiviikosta sunnuntaihin klo 12-18.

IKÄIHMISSILLE uusista medioista

Maailmalle Internetin kautta -kurssi

Kurssilla haetaan aineistoa Future Cinema -näyttelyyn osallistuvista taiteilijoista sekä heidän teoksistaan. Samalla opetellaan ja tutustutaan internetin käyttöön. Aiempaa kokemusta ei edellytetä. Kurssimaksu sisältää ohjauksen ja sisäänkäyntilipun.

ti 12.8. klo 12-15 Kiasman paja, 10e, ilm. arkisin 9-12 p. (09) 1733 6509. Lisätietoja museolehtori p. 09-1733 6521.

30 vuotta taidetta töpselin päässä – koulukuntia ja klassikkoteoksia -luento ja näyttelyesittely
ke 13.8. klo 10.30-12 Jyrki Simovaara luennoi mediataiteesta. Luennon jälkeen opastettu tutustu-

minen Future Cinema -näyttelyyn.
Ilm. arkisin klo 9-12 p. (09)1733 6509.
Museolipun hinnalla 4e.

Uutta ja perinteistä -kurssi

Kurssilla pohditaan kulttuuritaustan sidonnaisuutta taiteeseen. Onko taide aina sidoksissa tekijänsä kulttuuristaan? Onko olemassa puhtaasti globaalia taidetta? Kurssilla tarkastellaan eri maista tulevien taiteilijoiden teoksia tästä näkökulmasta ja tehdään keskustelujen pohjalta harjoitustyö. Kurssilla työskennellään tietokoneella ja Photoshop-ohjelmalla. Ota mukaan omia valokuvia! Kurssimaksu sisältää ohjauksen, materiaalit ja pääsylipun.
Ke-pe 13.-15.8. klo 17-20, Kiasman paja, 30e, ilm. arkisin 9-12 p. (09)1733 6509. Lisätietoja museolehtori p. (09) 1733 6521.

Kontti

Demoskene.katastro.fi

28.3.-15.6.

Kontti, 4. krs

Digitaalisen mediataiteen kehitys 80-luvun lopulta nykypäivään kotitietokoneiden ja pelien keskellä kasvaneen sukupolven näkökulmasta.

26.6. Wienin taidehallin johtaja Gerhard Matt ja ZKM:n johtaja Peter Weibel keskustelevat Kiasmassa populismista kulttuurissa. Vapaa pääsy.

Demoskene.katastro.fi, yksityiskohta
Kuva: Petri Virtanen/OKA

Kiasma-teatteri

Ville Walo ja Kalle Hakkarainen

Odotustila

Ensi-ilta 26. huhtikuuta.

Esitykset 2., 3., 4., 9. ja 10.5. klo 19

Ville Walo ja Kalle Hakkarainen ovat uuden suomalaisen sirkuksen tekijöitä, jotka yhteisessä illassaan yhdistävät vanhan jongleeraustaidon videoprojisoiteihin.

Liput 12/8 e.

Ville Walo ja Kalle Hakkarainen: Odotustila
Kuva: Pirjo Hökkänen/OKA

URB

URB03

30.7.-10.8.

URB03 jatkaa seikkailua kaupunkikulttuurin labyrintissa. Neljäs URB on edellisten festivaalien tapaan polku läpi urbaanin kulttuurin eri kerrosten. URB03 kääntää yösalaisiin ja ympäri korkeat sekä matalat kulttuurit ja mikään kaupunkimainen ei ole URB:lle vierasta. Kansainvälinen päävieras on Hush Hush Hush.

URB03-festivaalin ohjelmassa muun muassa Flexadea, Topi Tateishi, Flow Mo, Hush Hush Hush...

New Young Europeans

29.7.-31.8. Takaikkuna

New Young Europeans -valokuvanäyttely esittelee kuvien ja tarinoin nuorten pakolaisten ja "tavalisten" nuorten elämää Euroopassa. Yhteistyössä British Council. URB03 ohjelmistosta.

Teemaopastukset

Perjantaisin klo 18. Vapaa pääsy.

2.5. Voiko taidetta tulkita psykoanalyttisesti? Kenen alitajuntaa taide heijastaa?

9.5. Surrealistinen kirjallisuus ja elokuva.

16.5. Luonnon ja mielen tuntemattomat alueet.

23.5. Surrealiteetteja, unen ja valveen yhdistyminen taiteessa.

30.5. Surrealismin teoria ja julkilausumat.

Yinka Shonibare: Yinka Shonibare, London, 2004, k. 03.
Kuva: Peter Reinhard, Kiasma
Kuva: Peter Reinhard, Kiasma
Kuva: Peter Reinhard, Kiasma

Näyttelyt

Yinka Shonibare Lainahöyhenissä
25.1.–1.6.

Viides ja 4. kerros

Nigeriaistaustaisen, Lontoossa asuvan Yinka Shonibaren teokset käsittelevät älykkäällä ja leikkisällä tavalla tämän ajan keskeisiä kysymyksiä yksilön, luokan ja rodun identiteetistä.

Viides kerros

Teemaopastukset

Sunnuntaisin klo 15 ja keskiviikkoisin klo 18. Museolipulla.

4.5. x-dressing, y-dressing, cross dressing, double dressing. Pukeutuminen identiteetin, aseman ja sukupuolen palveluksessa.

7. ja 11.5. Wilde, Gainsborough, Baudelaire. Kirjalliset ja taidehistorialliset viittaukset Shonibaren taiteessa.

14.5. Kansallinen identiteetti on poliittinen väline. Alkuperäisyys, kopiot, kulttuurien kierrätys.

21. ja 25.5. Mustatkin osaavat nauraa. Karnevaali ja huumori ennakoasetelmien kääntäjinä.

28.5. Kun astut ulos lentokoneesta, olet muukalainen. Dandy, vagabond, alien.

Studio K

Tarja Pitkänen-Walter

Maalaus on lihan kiilto silmissämme

14.2.–18.5.

Studio K, 2. krs

Katsoja kävelee kolmiulotteiseksi tilaksi muuttuneella maalaus pohjalla. Näyttely on osa Pitkänen-Walterin Kuvataideakatemian tohtorintutkintoa. Taiteilija esittelee näyttelyn 14.5. klo 19.

Erik Snedsbøl

Saksanpaimenkoira

28.5.–14.9.

Studio K, 2. krs

Norjalaisen taiteilijan Erik Snedsbølin (s. 1965) installaatio koostuu suurista valokuvista, videoista ja esineistä. www.eriksnedsbol.com

William Kentridge: Ovaleet, yksityiskohta
Copyright: William Kentridge

Jim Campbell: Church on Fire, Kansas, Courtesey
The Horelli Gallery, San Francisco, yksityiskohta
Kuva: Mathew Bledemann

Paja

Lisätietoja museolehtori Kalle Hamm,
p. (09) 733 6521, kalle.hamm@kiasma.fi

subURB03

Yhteistyössä URBAN-projektin, Nuorisosiain- ja Kulttuuriasiainkeskuksen ja STOA - Itä-Helsingin kulttuurikeskuksen kanssa.

Videojukka/VJ Workshop, Kontupiste 10.-11.5. klo 12-16 sekä LOPPUKATSELMUS 18.6.

Streaming Workshop, Vesalan taidekulma 24.-25.5. klo 12-16 ja 26.-28.5. klo 16-20

Kollektiivimaalaus ja tyylien kolarointi, STOA 2.-6.6. klo 11-16

Ole vihollisesi/ Be your enemy, STOA 9.-13.6. klo 11-16

Teatterityöpaja, STOA 9.-13.6. klo 11-16 ja 21.7.-6.8. klo 11-16, 15-20-vuotiaille.

Hip Hop Noste, nuorisotalo Noste keskiviikkoisin, 26.3.-28.5. klo 17-21

Break -tanssityöpaja, Kurkimäen korttelitalo 2.-6.6. klo 10-12. Ilmoittautumiset myös suoraan Kurkimäen nuorisotalolle.

Hip hop -tanssityöpaja, Liikuntamyly 7.-11.7. klo 10-13

Tanssityöpajojen jatko, STOA 28.7.-1.8. klo 11-16

Tanssin työpaja 4.-8.8. klo 11-14 STOA Yli 15-vuotiaille tanssin harrastajille. Kurssi englanniksi. Kurssin vetäjänä Abdelaziz Sarrakh, Hush Hush Hush (Belgia)

Tila ja aika 10.-14.6. klo 14-17, KIASMA kokoontuminen infon edessä.

URB-opaskurssi 31.7. klo 13-17, KIASMA, kokoontuminen infon edessä.

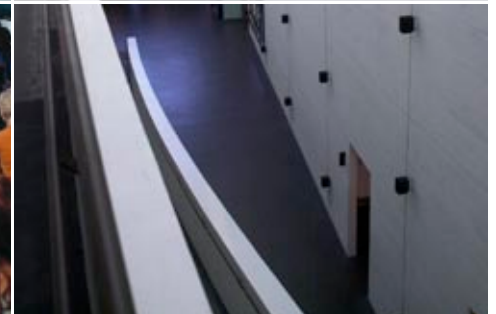
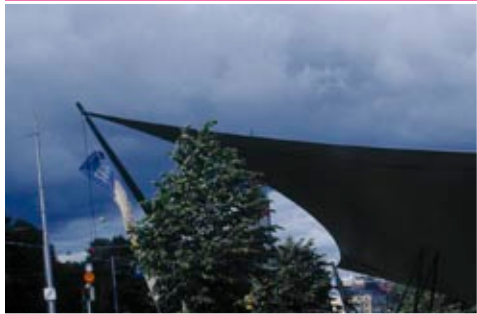
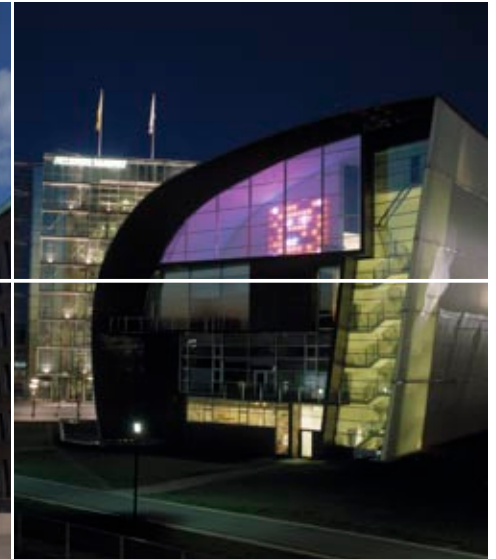
Fleasdas, kuva: Piippi Nykänen, KKA

Problematik, kuva: Sandra Urak

Kiasma 5 v.

Kiasman 5-vuotisjuhlat sunnuntaina 18.5. klo 12-15 kansainvälisenä museopäivänä. Ohjelmassa on mm. opastuksia, pajoja ja kaikkea muuta viisivuotissynttäreille sopivaa. Vapaa pääsy.

Info

KIASMA

Mannerheiminaukio 2, 00100 Helsinki.
Avoinna ti 9–17, ke–su 10–20.30, ma suljettu.
Pääsymaksu 5,50/4 e, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi.
Kiasma-teatterin liput produktiokohtaisesti.
Perjantaisin klo 17–20 vapaa pääsy.
Info (09) 1733 6501, info@kiasma.fi,
www.kiasma.fi, liity maksuttomaan
KIASMA-KLUBIIN, niin saat tietoa Kiasman
ohjelmistosta omaan sähköpostiosoitteeseesi.

OPASTUKSET

Näyttelyt esitellään suomeksi keskiviikkoisin klo 18 ja sunnuntaisin klo 15. Ruotsinkielinen yleisöopastus 1.6. alkaen kuukauden ensimmäisenä sunnuntaina klo 12. Kokoelmanäyttely esitellään perjantaisin klo 18. Yleisöopastuksia voi seurata museolipun hinnalla.

KYSY TAITEESTA

Keskusteluoppaat palvelevat kävijöitä taiteeseen liittyvissä kysymyksissä. Future Cinema -näyttelyssä 1.7.-31.8., ti 10-16, ke-su 12-18.

TILATTAVAT OPASTUKSET

Varaukset ma–pe klo 9–12 puh. (09) 1733 6509. Opastettu kierros kestää noin tunnin. Opastuksen sisällöstä voidaan haluttaessa sopia etukäteen. Ryhmän maksimikoko 25 hlö/opas. Opastuskielet ovat suomi, ruotsi, englanti, ranska, hollanti, espanja, venäjä, viro ja japani. Hinnat arkisin 51 e ja sunnuntaisin 68 e. Pääsymaksut: 5,50 e/hlö ja ryhmälippu 4 e/hlö (vähintään 10 hlö). Alle 18-vuotiaat ilmaiseksi.

Kiasma on liikkumisestöön. Opaskoirat ovat tervetulleita. Lipunmyynnissä ja teatterissa on tele/induktiosilmukka.

KIASMA-KAUPPA

Näyttelyluettelot, kirjoja, lehtiä sekä Kiasma-tuotteita myytävänä Kiasma-kaupassa. Avoinna ti 9–17, ke–su 11–19, www.edita.fi/kiasma-kauppa.

CAFÉ KIASMA

Kahvilaravintola kesäterasseineen katutasossa palvelee museovieraita. Avoinna ti 10–17, ke–su 10–21. Touko-elokuu ti-la 10–22, su 10–21, p. (09) 1733 6504.

KIASMAN YSTÄVÄT

Lisätietoja Kiasman ystäväyhdistyksen toiminnasta p. (09) 1733 6595.

Muutokset mahdollisia

Nykytaiteen museo Kiasma kuuluu Valtion taidemuseoon.

EVVÄ LUOJA

©Hämelehti, Roope K. Jari Toila, kuva: Sanna Urak

Redy (T-Rex), kuva: Sanna Urak

KATU, MUSIIKKI, TEKSTI, RYTMİ, RIIMI, PUHE, SANA, KAUPUNKI

URB-festivaali on ristiriitainen ja kysymyksiä herättävä kaupunkifestivaali, joka pakenee määrittelyjä sekä on avoin ja ajassa kiinni. Festivaalilla on esitelty kaupungin rikkautta ja monikulttuurisuutta ja se on aina hengittänyt avoimesti ulos- ja sisäänpäin, haastanut yleisön ja tekijät muuttamaan sekä pohtimaan taiteen ja kulttuurin määrittelyjä, rajoja ja oikeutta ilmaisuun. Festivaali määrittelee joka vuosi itse itsensä, elää omaa elämäänsä ja tulevaisuutta tässä ja nyt.

URB-festivaali on urbaanin tanssin festivaali, jonka tavoitteena on ollut luoda arvovapaa ja määrittelemätön tila elävästä kaupunkikulttuurista ja moninaisista urbaaneista taiteista. Ideana on alusta alkaen ollut urbaanin taiteen ja kulttuurin näkyvyys kaupungissa ja kaupunkitilassa. Koko festivaalin olemassaoloajan on käyty ideologista ja julkista keskustelua kaupunkitilan määrittelystä ja hallinnasta, taiteen rajoista ja itseilmaisusta, sanan- ja ilmaisunvapaudesta sekä taiteen luovuudesta ja mahdollisuudesta kaupungissa.

URB-festivaali -idean kehittäminen lähti liikkeelle jo Kiasman avajaisvuoden 1998 ulkolavaohjelmasta. Silloin tanssija-koreografi **Renny Harris** esiintyi ja opetti **Puremovement** -hip hop ryhmänsä kanssa Tanssivintissä ja Kiasman ulkolavalla. Ryhmän energisyys ja taiteellinen taso yhdistivät 'kansanomaisen' tanssin, kulttuurin ja musiikin taidekontekstissa. Esityksen taiteellinen kieli on kehittynyt katu- ja klubitanssityyleistä sisältäen iloa ja energiaa, mutta myös kantaaottavaa yhteiskunnallisuutta ja poliittisuutta. Siinä näkyivät tanssin juuret Afrikan "sotatansseista, jazziin ja capoeiraan".

Ensimmäinen varsinainen URB-festivaali vuonna 2000 rakennettiin historia-teemalle. Haluttiin tutkia maisemaa jazzista hiphoppiin. Samalla etsittiin ala- ja populaarikulttuurin muotojen vaikutusta ja merkitystä taidekulttuuriin. Miten katujen tanssi on vaikuttanut tanssin kieleen, balettiin ja nykytanssiin, miten rytmi käsitetään eri tavalla eri lajeissa ja miten tässä ajassa ja hetkessä syntyvä hip hop elävöittää taidetta. Teeman avulla etsittiin tanssin juuria. Festivaalin keskeisenä innoittajana oli juhlia urbaania tanssikulttuuria ja sen ympärille syntyneitä tanssityylejä. Ohjelmisto oli koottu eri lajien - rap, street, hip hop, jazz ja break - ympärille. Festivaali toi esille kaupunkikulttuuria positiivisella tavalla ja energialla sekä esitteli ilmaistapahtumien avulla kaupunkimaisen miljöönn rikkautta ja voimaa.

Vuoden 2001 festivaalin teemana oli Uudet liikkeet ja uudet tekemisen muodot. Festivaalilla oli hip hop -ryhmiä pohjoismaista. Esitysten lisäksi ryhmät osallistuivat ja opettivat työpajoissa. Omaperäisen näytteen alakulttuurin elinvoimaisuudesta ja monimuotoisuudesta toi amerikkalainen **Bill Shannon**, vammaistaiteilija ja aktivisti.

URBin teema teksti, rytmi, riimi on kulkenut mukana erilaisissa muodoissa. Vuoden 2002 festivaalilla tavoiteltiin sanan ja liikkeen, sanan ja musiikin, musiikin ja liikkeen liittoa, kaupunkilaista puhutapaa. URB02

luki kaupunkia energisenä, moninaisena ja mahdollisuuksia täynnä olevana tilana, jossa erilaisuus ja suvaitsevaisuus on kaupunkikulttuurin rikkautta. Kaupunkilaisten riimejä ja runoja kerättiin tekstiviestinä järjestetyssä Rakkausriimiskabassa.

Festivaalin mukana on kasvanut subURB-lähiöprojekti, jossa nuoret ovat kirjoittaneet, valokuvanneet ja työstäneet kuvia omasta itsestään ja elinympäristöstään. subURB-projektin merkitys on ollut selvä alusta alkaen, työpajojen tavoitteena on tehdä itse, kokeilla erilaisia urbaanin taiteen muotoja ja lajeja - tanssia, maalausta, kirjoittamista. subURBin ideana on ollut yhdistää taide ja sosiaalinen kanssakäyminen omassa, monikulttuurisessa elinympäristössä ja erilaisten identiteettien keskuudessa.

Tämän vuoden festivaali URB03 keskittyy urbaaneihin tarinoin ja kaupunkilegendoihin, uuteen moderniin Eurooppaan ja monikulttuurisuuteen.

URB03-FESTIVAALI 30.7.-10.8.

Ohjelmassa muun muassa

Flexadea, Topi Tateishi, Flow Mo, Hush Hush Hush...

Hush Hush Hush

URB03 -festivaalin kansainvälinen päävieras on Hush Hush Hush. Tämän Belgiasta tulevan monikulttuurisen tanssiryhmän esityksissä on läsnä todellinen tyylien ja kulttuurien sulatusuuni. Ryhmä sekoittaa erilaisia lajeja, hip hoppia, breakkiä, capoeiraa, flamenco, akrobatiaa ja nykytanssia saadakseen aikaan energisen tanssikolarin. Ryhmän koreografina on marokkolaissyntyinen Abdelaziz Sarrokh, joka rakentaa teoksissaan omaa koreografista esperantoaan. *Bobo in Paradise* -teos antaa kuvan monikulttuurisesta modernista Euroopasta, jossa kuvataan muun muassa modernia islamilaisuutta länsimaisen katseen kohteena.

TAKAIKKUNA 29.7.-31.8.

New Young Europeans -valokuvanäyttely esittelee kuvin ja tarinoin nuorten pakolaisten ja "tavallisten" nuorten elämää Euroopassa. British Councilin kokoama näyttely herättää keskustelua uusista eurooppalaisista identiteeteistä nuorten keskuudessa.

TILA TAITEELLE

Studio K:ssa on esitelty koti- ja ulkomaisia taiteilijoita, muutama työ kerrallaan. Tilassa on tehty erilaisia taiteellisia kokeiluja, ja ohjelmaan on mahtunut vierailevien kuraattorien näkökulmia. Studio K on arkkitehtuuriltaankin erityinen, yhdeksän metriä korkeassa tilassa teoksia voi katsella myös ylhäältä käsin. Studio K:sta keskustelevat Kiasman intendentti Maaretta Jaukkuri sekä yksi K:n vierailijoista, kuraattori Paula Toppila näyttelyvaihtokeskus Framesta.

Maaretta Jaukkuri, Kiasman intendentti

Paula Toppila, Näyttelyvaihtokeskus Framen kuraattori

MJ>> Aluksi tuntui, että Studio K on erikoinen ja hankala tila, mutta mitä enemmän olen sitä vuosien varrella seurannut, sitä kiinnostavammaksi se mielestäni muuttuu. Alusta lähtien pidin hurmaavana, että tilaan näkee myös ylhäältä. Katsomistilanne muuttuu, kun teokset näkee kahdesta suunnasta.

PT<< Tilassa on ollut hienoja teoksia, jotka lattiatasosta ovat melkein näkymättömiä, mutta paljastuvat sitten toisesta kerroksesta ihan uudella tavalla. Esimerkiksi **Simryn Gillin** tai **Polly Apfelbaumin** teokset.

MJ>> Polly Apfelbaum tekee maalausta lattiatasolta, valitsimme sen juuri tähän tilaan. Yleensä pyrimme siihen, että taiteilija pääsee katsomaan tilaa ja voi ottaa sen huomioon. Vierailit Studio K:n kuraattorina 1999 ja toitsin **Job Koelewijnin** näyttelyyn. Tuntuiko tila sinusta hankalalta?

PT>> Pidän tilaa haasteena. Loppujen lopuksi taiteilijan läsnäolo on tärkeämpi, koska hän tekee ehdotuksen, mikä teos tilaan tulee. Tietysti on aina monta mahdollisuutta, joista voi keskustella. Taiteilija päättää myös, kuinka tärkeä lähtökohta tila hänelle on.

VIERAILEVAT KURAATTORIT

MJ>> Vierailevat kuraattorit ovat meille hyvin tärkeitä. Olemme saaneet näkemyksiä, jotka olisivat voineet jäädä huomaamatta. Tai ei olisi ehkä juuri sillä tavalla ajateltu sillä hetkellä. Sitä pidän hyvin kiinnostavana.

PT<< Studio K:n tapauksessa moniäänisyys on kyllä ollut todella hyvä asia, erityisesti mahdollisuus kutsua vierailevia kuraattoreita. Mielestäni on tärkeää, että he ovat voineet alusta lähtien ajatella tätä tilaa. On tavallista, että museoissa kiertää näyttelyitä, jotka on tehty valmiiksi muualla ja sitten ne kiertävät museosta toiseen. Studio K:ssa on vielä se erityisyys, että näyttely on aina tehty juuri tähän tilaan. Joskus huomaan miettiväni itsekseen eri tiloja, ja sitä kenen taiteilijan teokset niihin sopisivat.

MJ>> Itse lähdin mieluummin tekijästä, ja jätän asian sitten hänen ratkaistavakseen. Monet taiteilijatkin pitävät tilaa haasteena, sitä että se ei ole valkoinen kuutio.

TIIVIS PUHEENVUORO

PT>> Kaikille Studio K:n näyttelyille on joka tapauksessa yhteistä, että ne tuovat oman panoksensa museon kokonaisuuteen. Sitä pidän tilan tärkeimpänä roolina. Laajat näyttelyt saattavat usein olla raskaita. Niitä ei aina jaksa ilman tällaisia henkireikiä, keskittyneitä puheenvuoroja katsojalle ja ainakin minä saatan poiketa vain Studio K:n näyttelyssä.

MJ<< Olen miettinyt, että tilasta on tullut eräänlainen uuden esittämistävän kokeilupaikka. Jos ajatellaan vaikka taidemuotoa, jossa on esittäviä elementtejä tai maalausta, jonka taustalla on objektitaidetta. Teokset eivät enää ole maalauksia tai veistoksia, vaan niissä on usein joko video tai performatiivinen osuus ennen tai jälkeen. Studio K:ssa on ollut hyvä kokeilla pienempiä asioita, jotka eivät sopisi laajaan näyttelyyn.

Keskittyminen yhden taiteilijan tekemiseen tai tiukkaan ryhmänäyttelyyn tuo täsmällisyyttä, jota ei koskaan saavuteta isossa näyttelyssä. Se on ollut Studio K:ssa ehkä kaikkein hienointa.

UUSIA TEOKSIA

PT>> Mieleeni on jäänyt Studio K:sta monta hienoa teosta: **Carsten Höllerin** *Liukurata*, **Mutlu Cerkezin** *Esirippu*... Näitä teoksiahan voisi esitellä joskus Studio K -retrospektiivissa.

MJ<< Itse asiassa museo on ostanut aika monta Studio K:ssa esillä ollutta teosta kokoelmiinsa. Simryn Gillin teos on kokoelmassa ja nyt ostimme **Boris Gerretsiltä** kaksi piirustusta. Myös **Bjarne Melgaardin** ja **Eva Grubingerin** teokset hankittiin. **Cildo Meirelesiltä** ostettiin kaksi isoa teosta. Taiteen tuottaminen on yksi nykytaiteen museon perustehtävä. Museo voi olla eräänlainen tuotantolaitos, koska meidän olemme tuottaneet näistä Studio K:n teoksista aika monta täällä Kiasmassa. **K**

STUDIO K:n näyttelyt

1998
POLLY APFELBAUM Holtiton
SIMRYN GILL Itsekylväytyviä
Kuraattori **BART DE BAERE**: **BJARNE MELGAARD**
Everything American is Evil, the Return to Konstantinople

1999
MARINA ABRAMOVIC Matkakaappi
MARKUS HEIKKERÖ
ANSSI TÖRRÖNEN Nimetön
CILDO MEIRELES ku kka, ka kka
Kuraattori **PAULA TOPPILA**: **JOB KOELEWIJN**
flucht ohne e

2000
ANTERO KARE Kapova ja koirat
Kuraattori **DANIEL BIRNBAUM**: **CARSTEN HÖLLER**
Liukuratoja
MUTLU ÇERKEZ valikoituja teoksia
kirjoittamattomasta oopperasta
JYRKI SIUKONEN Lentämisen haave

2001
SUSAN NORRIE Termostaatti
Kuraattori **CRISTINA RICUPERO**: **EVA GRUBINGER** *Operation R.O.S.A.*
CILDO MEIRELES Babel

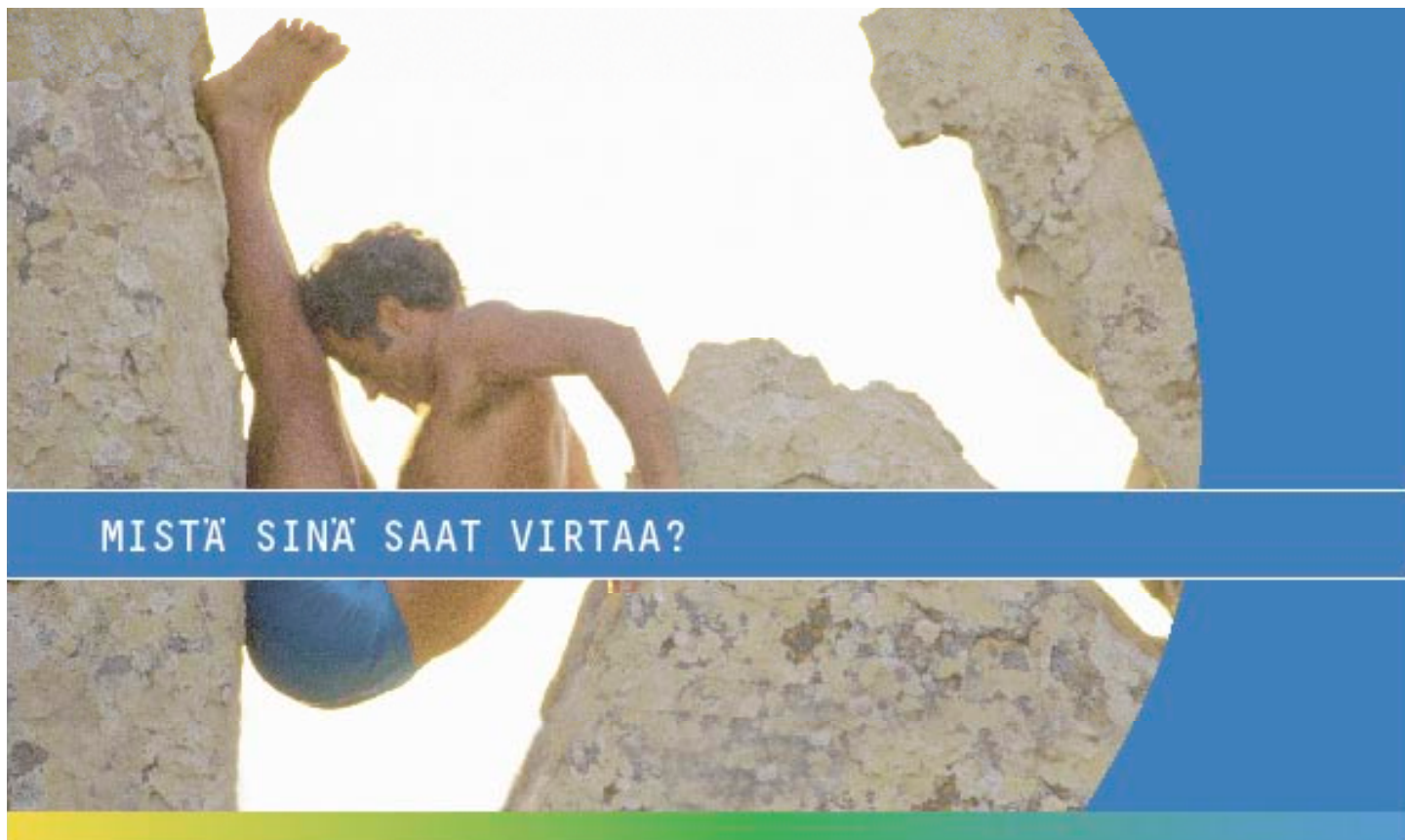
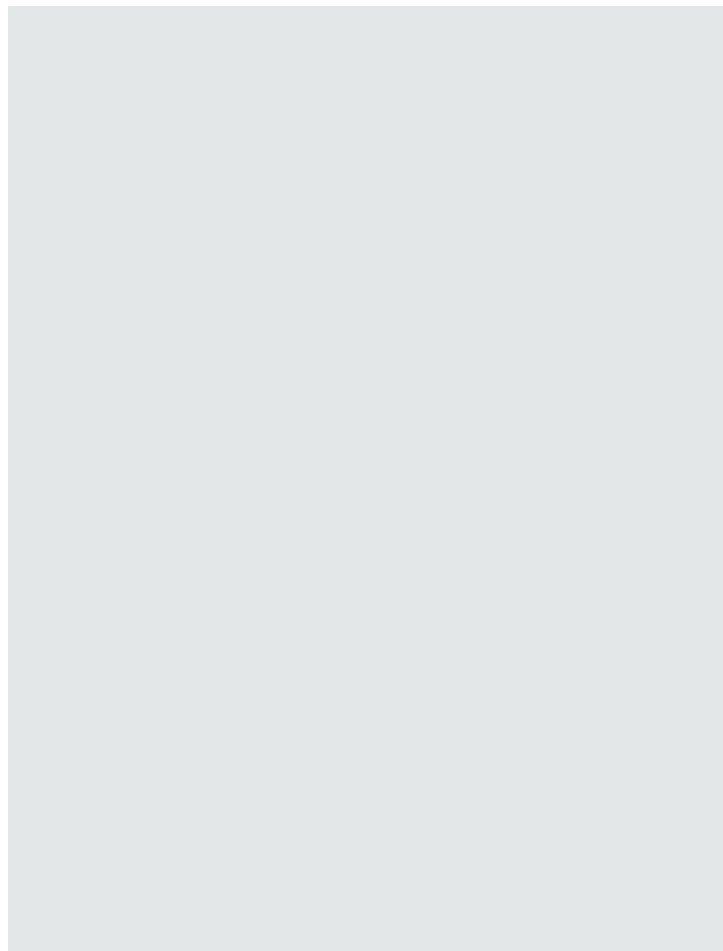
2002
PASI KARJULA Paha taikina ja muita veistoksia
DONALD JUDD Nimetön, Nimetön, Nimetön
ERWIN WURM Nolo veistos
Kuraattori **GUY BRETT**: **BORIS GERRETS**
Mielenkentiä

2003
TARJA PITKÄNEN-WALTER
”Maalaus on lihan kiilto silmissämme”
ERIK SNEDSBØL Saksanpaimenkoira

*Intelligence
for better
decisions*

Oy Observer Finland Ab
www.observer.fi info@observer.fi
tel. +358 (0)9 686 131 fax +358 (0)9 6861 3300

Tutustu viimeisiin virtauksiin osoitteessa www.vattenfall.fi

Saksanpaimenkoira

Erik Snedsbøl: Saksanpaimenkoira
kuva: Erik Snedsbøl, kuvaus: Roger Riien

Norjalaisen taiteilijan Erik Snedsbølin (s. 1965) installaatio koostuu suurista valokuvista, videoista ja esineistä. Snedsbølin teokset pohjautuvat lavastettuun tarinaan, jolla on yhtymäkohtia performanssidokumenttiin. Teemoina ovat mm. identiteetti ja vallan rakenteet. Ennen kaikkea Snedsbøl on kiinnostunut todellisuuden ja fiktion välisestä raja-alueesta. Näitä aiheita hän lähestyy käyttämällä hyväksien populaari- ja alakulttuurien sekä muodin visuaalista kieltä.

K

www.eriksnedsbol.com
29.5.-14.9. Studio K

Kiasma prosessina

Prosessi-sana mainitaan lähes päivittäin erilaisissa keskusteluissa, jotka koskevat niin työelämää, teollisuutta, tapahtumien ymmärtämistä kuin jatkuvia vaikutus- ja vuorovaikutussuhteita. Prosessi on myös keskeinen käsite kulttuurikeskusteluissa. Siihen sisältyy ajatus, jonka mukaan maailma ja me ihmiset olemme jatkuvassa "tulemisen tilassa".

Prosessiajattelu haastaa perinteisen tapamme ymmärtää esim. taideteoksen olemusta ja luonnetta. Taiteilijat ovat omaksuneet prosessin (tapahtumasarja, kehityskulku) menetelmäksi työskentelyynsä niin, että he saattavat tehdä näkyväksi asioiden kulun esim. erilaisissa sosiaalisissa yhteyksissä ja käyttää näin syntynyttä tietoisuutta uusissa yhteyksissä. Tästä esimerkkinä ovat monenlaiset interaktiiviset tapahtumat. Jokaisen taideteoksen valmistumiseen liittyy myös prosessi, jonka aikana asiat kehittyvät ja löytävät muotonsa ja valintapäätökset tehdään.

Kulttuuri ymmärrettynä erilaisina prosesseina, joihin kuuluu myös katsojan ja teoksen välinen dialogi, luo myös uusia vaatimuksia instituution toimintavoille. Syyskuussa Kiasmassa käynnistyvän prosessitapahtuman ajatuksena on esitellä prosessiin ja vuorovaikutukseen perustuvaa taidetta ja samalla tavanomaisesta näyttelyaika-ajattelusta poikkeavaa tapahtumien ajoitusta. Tässä prosessissa yksittäiset teokset/tapahtumat/näyttelyt/performanssit/aktioidet/pajat sekä pedagoginen toiminta lomittuvat keskenään. Samalla kaikki tapahtumat muodostavat toisilleen ympäristön ja taustan, jota vasten kokemuksia voidaan pohtia. **K**

4. ja Viides kerros, Studio K ja Kontti
Tapahtuman osallistujat ja tarkempi ohjelma julkistetaan alkusyksystä.

Historiaa nopeammin

Kristaps Gedde, Office Portrait

Termiä 'historiaa nopeammin' on viime vuosina käytetty kansainvälisen politiikan ja talouden sanastossa viittaamaan entistä nopeamman kehityksen tarpeeseen. Erityisesti Baltian maissa ja muissa entisen neuvostoimperiumin osissa raju muutosvauhti on vaikuttanut myös kulttuurielämän rakenteisiin ja taiteilijan asemaan. Laajemmassa mittakaavassa uudelleenarvioinnin kohteena ovat myös suhde rajoihin, kansallisuuteen, yksilön identiteettiin ja eettiin arvoihin.

Kiasman kokoamassa näyttelyssä noin 20 taiteilijaa Virossa, Latviasta, Liettuasta, Suomesta ja Venäjältä kommentoi omista lähtökohdistaan suhdettaan lähimenneisyyteen ja erityisesti sen heijastuksia nykyhetkeen. Ja mitä on odotettavissa tulevaisuudessa: mikä on se traditio, jonka pohjalle uutta halutaan rakentaa ja mihin halutaan samais-tua? Suomalaisesta näkökulmasta on ajankoh-taista pohtia itäistä minäämme ja sen näkyviä vaikutuksia kulttuurissamme. **K**

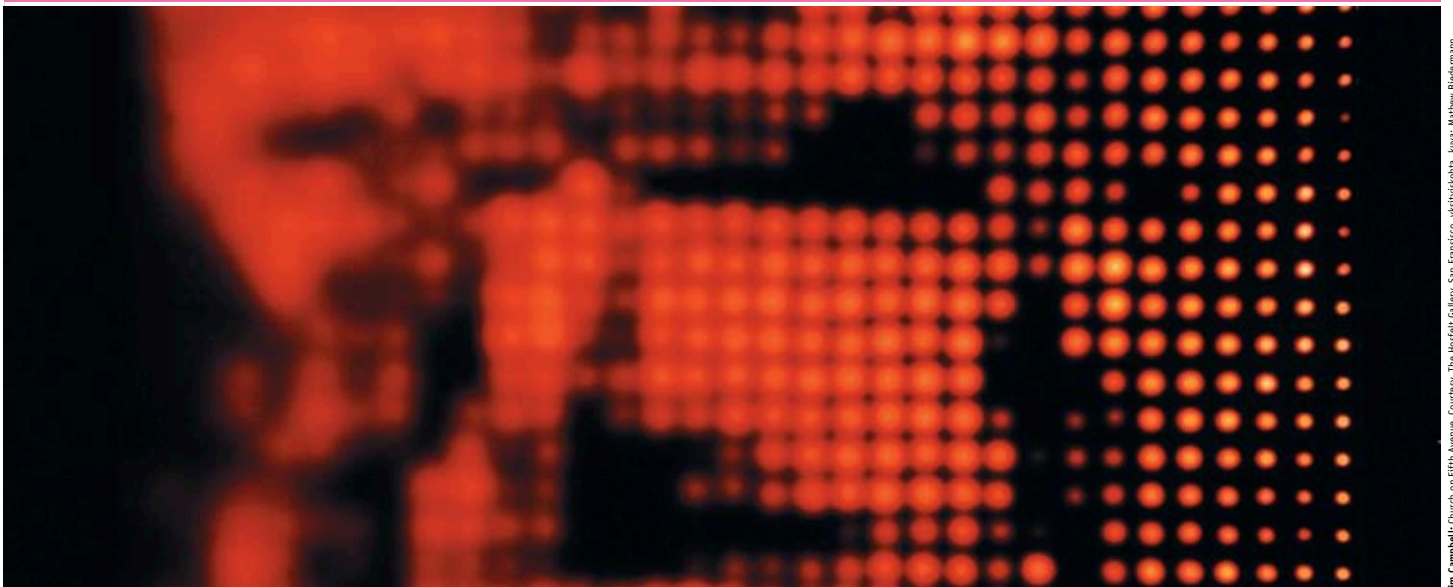
tulossa
tammi-toukokuu 2004

Asak Fijthaa: Field-Work@Naseo. Copyright: K. Fijthaa

TULEVAISUUDEN ELOKUVA

Eli miten elokuvallinen mielikuvitus muokkaa elokuvaa elokuvan jälkeen.

Jim Campbell: Church on Fifth Avenue. Courtesy: The Hosielle Gallery, San Francisco. Yhtäykseltä, kuva: Matthew Biedemann

Elokuvataiteen tila on muuttunut merkittävästi viime vuosina. Teknologisen kehityksen myötä on noussut esiin vaihtoehtoisia kuvaus- ja tuotantomenetelmiä, jotka mahdollistavat uudenlaisia kerrontatapoja ja kuvakieliä. Elokuvan kuuluu perinteisesti teknologinen ja luova moninaisuus. Siitä huolimatta Hollywood on alkanut sanella elokuvan tuotantoa ja jakelua hallitsevia tapoja ja kerronnallisia muotoja. Digitaaliset teknologiat tarjoavat uuden mahdollisuuden tämän kyseenalaistamiseen. Siksi videoiden, tietokonepelien ja paikallisen viihdeteollisuuden nousu on merkittävä ilmiö.

”Future Cinema -näyttelyssä ei ole kaupallisia tai tehdasmaisia tuotantotiimejä vaan yksilöllisiä teoksia taiteilijoilta, jotka ovat löytäneet uusia ilmaisukeinoja elokuvan kontekstista tai kyseenalaistaneet elokuvateollisuuden globaaleja standardeja”, toteaa **Jeffrey Shaw**, joka yhdessä **Peter Weibelin** kanssa on koontanut jo syksyllä 2002 ZKM Karlsruhessa Saksassa nähdyn näyttelyn.

ELOKUVASTA MEDIATAITEEKSI

Future Cinema on video-, elokuva- ja tietokoneinstallaatioihin keskittyvä kansainvälinen nykytaiteen näyttely. Teoksissa ennakoidaan tulevaisuuden elokuvallisia ilmaisutapoja ja tekniikoita. Esillä on elokuvainstallaatioita, multimediaa ja verkkoon toteutettuja teoksia viimeisen kymmenen vuoden ajalta. Mukana on sekä nuorien että jo nimekkäiden kansainvälisten taiteilijoiden teoksia, mm. **Eija-Liisa Ahtilan** installaatio *Talo*, joka ei ole aiemmin ollut esillä Suomessa.

”Tällaista Future Cineman kaltaista laajaa näyttelyä voi katsoa tai pitääkin katsoa ainakin kahdesta näkökulmasta: miten sen kokonaiskonsepti toimii ja löytääkö sen sisältä itselleen tärkeitä yksittäisiä teoksia”, Kiasmaan tulevan kokonaisuuden kuraattori **Perttu Rastas** sanoo.

”Itse pidän näyttelyn teemaa tärkeänä. Elokuva on keskeisessä asemassa visuaalisuuteen painottuvan elämäntapamme kehittäjänä. On aika luonnollista että juuri mediataiteen alueella elokuva otetaan yhdeksi lähtökohdaksi. Monia elokuvan historiaan liittyviä ’tehtäviä’ on siirtynyt elokuvan alueelta juuri mediataiteeseen tai sen kautta ’ei vielä niin kaupallistuneisiin’ kuvataiteiden laajentuneisiin kenttiin. Ajatellaan nyt esimerkiksi yhteöllisen ja poliittisen elokuvan käsitettä tai metodia kokeilla erilaisia kuvallisen kerronnan tapoja.”

Näyttelyn teoksista löytyy viitteitä elokuvan kentältä tuttuihin muotoihin. Niissä tarkastellaan mm. lavastuksen ja elokuvakankaan uusia mahdollisuuksia. Näyttelyn teokset ovat mediainstallaatioita, joissa on elokuvallisia elementtejä. Nämä elementit voivat olla teknologisia, esimerkiksi erilaisia kokeiluja kuvantuottamisen tavoista tai sisällöllisiä, joissa etsitään elokuvakerrontaan liittyviä uusia mahdollisuuksia. Painotus on installaatioissa, jotka eroavat perinteisestä seinälle rajatusta ja valkokankaalle heijastetusta mallista, ja jotka kokeilevat sulavampia ja teknologisesti innovatiivisempia ympäristöjä. Tällaisia ovat esimerkiksi usealle kankaalle tai panoraamaksi heijastetut näkymät, useamman käyttäjän jakamat tilat tai online-kokoonpanot.

”Elokuvalliset elämykset eivät ehkä ole näyttelyn keskeisintä antiä”, Perttu Rastas pohtii. ”Näyttelyn teokset simuloivat tulevaisuutta enemmän teoreettisella tasolla. Mutta jos haluaa vähänkin paneutua kysymykseen siitä, miten voi laajentaa elokuvallista kokemusta ilmaan, Hollywood -tyyliset elämykset jäävät tosiaan vähiin. Sen sijaan katsojan oma rooli teosten tulkitsijana ja interaktion osallistujana korostuu. Kiehtovaa on myös seurata miten tarina käynnistyy silloin, kun juonta ei säätele miljoonia nielevä tuotantokoneisto vaan esimerkiksi tietokone, katsoja, yleisöäänestys tai sattuma. Näyttelystä on myös tehty laaja, MIT Pressin julkaisema englanninkielinen katalogi, johon tutustuminen antaa kyllä jo enemmänkin kuin keskustelunpoikasia. Näyttelyn sanoma on, että elokuvallisilla ilmaisukeinoilla ei ole vain yhtä kasvu- tai kehityssuuntaa.”

TAITEILIJAT MM.

Eija-Liisa Ahtila	William Kentridge
Zoe Beloff	Norman M. Klein
Thomas Beth	Andreas Kratky
Jean-Louis Boissier	Dirk Lüsebrink
Jim Campbell	Lev Manovich
Rosemary Comella	Jennifer McCoy
Peter Cornwell	Kevin McCoy
Luc Courchesne	Margie Medlin
Max Dean / Kristan Horton	Jörn Müller-Quade
Toni Dove	Michael Naimark
Daniel Egg	Werner Nekes
Shelley Eshkar	Pat O'Neill
Thomas Fürtner	onesandzeros
Masaki Fujihata	Philip Pocock
Christopher Hales	Joachim Sauter
Axel Heide	Michael Schmid
Gary Hill	Gregor Stehle
Perry Hoberman	Takeshi Kawashima
Paul Johnson	Peter Weibel
Paul Kaiser	Maciej Wisniewski
Kristy H.A.Kang	Christian Ziegler

OHEISOHJELMAA

Keskusteluoppaat
Keskusteluoppaat paikalla Future Cinema näyttelyssä 1.7.- 31.8.

tiistaisin klo 10-16 ja keskiviikosta
sunnuntaihin klo 12-18.

Ikäihmisille

Ikäihmisille järjestetään Future Cinema -näyttelyn yhteydessä runsaasti ohjelmaa uusista medioista. Tarkemmat tiedot kalenterista s. 12-13.

Performanssi

Multimediaitaiteilija Perry Hobermanin performanssi *Let's make a monster 15.8.* Kiasma Stagella.

www.perryhoberman.com

SISÄLLYS

Maaailman suosituin Nykytaiteen museo	2-4
Näkökulmia Kiasmaan	5-7
Kokoelmat Yöjunan kyydissä	8-9
Puhutaanko taiteesta?	10
Kalenteri	11-14
URB03	16-17
Tilaa taiteelle	18-19
Saksanpaimenkoira	21
Kiasma prosessina	21
Historiaa nopeammin	21
Tulevaisuuden elokuva	22-23

KIASMA-LEHTI, Julkaisija: **Nykytaiteen museo**, Vastaava toimittaja: Viestintäsuunnittelija, **Piia Laita** 09-1733 6507, Toimitussihteeri: Tiedottaja, **Päivi Oja** 09-1733 6534, Verkkototeutus: Verkkomediasuunnittelija, **Justus Hyvärinen** 09-1733 6532, Toimituksen osoite: **Kiasma, Nykytaiteen museo, Mannerheiminaukio 2, 00100 Helsinki**, Puh. 09-173 361, Fax 09-1733 6503, Internet: www.kiasma.fi, E-mail: kiasma-lehti@kiasma.fi, ISSN 1455-173X, Ulkoasu: **Sasha Huber, Petri Saarikko**, Painopaikka: **F.G. Lönnberg**, Toimitus ei vastaa ohjelmisto-aikatauluihin tulleista muutoksista. **YHTEYSHENKILÖT** Museonjohtaja **Tuula Karjalainen**, Museonjohtajan assistentti, **Tuula Vuorio**, 09-1733 6516 Fax 09-1733 6574, Näyttelyt: Intendentti **Maaretta Jaukkuri** 09-1733 6537, Kulttuurikeskus: Erikoissuunnittelija **Perttu Rastas** 09-1733 6538, Kiasma-teatteri: Tuottaja **Virve Sutinen** 09-1733 6511, Ulosvuokraukset: Yritys-yhteistyökoordinaattori, **Päivi Hilska** 09-1733 6668, Markkinointikoordinaattori, **Laura Mäkelä** 09-1733 6653, Opasvaraukset: 09-1733 6509, **Kiasman Ystävät ry** 09-1733 6595. Nykytaiteen museo Kiasma kuuluu Valtion taidemuseoon.

HELSINGIN SANOMAT

NOKIA
CONNECTING PEOPLE

VATTENFALL